

Grønn kolonialisme må stanses! La våres områder være i fred! Velkommen til “Høyspenning i Nord”

Av Elle Nystad

Jeg heter Elle Nystad, er 23 år, bor og studerer i Tromsø og er fra Karasjok. Jeg er leder for Norske Samers Riksforbund sitt ungdomsutvalg, NSR Nuorat, og er veldig takknemlig for å åpne denne konferansen.

I dag da jeg våknet fikk jeg en melding av en kjenning fra meg, han er fra Kautokeino og tilhører en reindriftsfamilie, i meldingen stod det “Nå må media og alle våkne og ta tak, Troms Kraft ønsker å bygge ut vindkraft i Nord-Troms. Dette berører hele 7 reinbeitedistrikter”.

Første reaksjonen min var at det her blir “nok en kamp å kjempe” på lista for oss samer. Jeg leste meg opp om hva denne saken handler om, mens jeg drakk morgenkaffen. I saken fremkommer det blant annet at:

Troms Kraft skal denne måneden holde folkemøter i Storfjord, Kåfjord, Nordreisa og Kvænangen angående vindkraft i disse fire kommunene. Troms Kraft skriver at de skal i SAMARBEID med disse kommunene utrede om det finnes arealer til å etablere vindkraftverk og industriarbeidsplasser innenfor disse kommunene, og at det er de kommunale arbeidsgruppene som er satt for å jobbe med dette.

Troms Kraft skriver også på deres nettside at de har INVITERT reinbeitedistriktene om å komme med INNSPILL til dette de kaller for mulighetsstudie.

Bemerk ordene **invitert** og **innspill**. Så det handler ingenting om direkte **samarbeid**.

Reinbeitedistriktene er ikke med i selve prosessen som omhandler avgjørelsen om dette er noe som kan gjennomføres. De er blitt invitert for å gi innspill, hva enn det skal bety. Det er opp til kommunene og politikerne å ta stilling til dette, men det nevnes ikke at reinbeitedistriktene skal ha noe mer å si i saken bortsett fra å gi innspill.

Jeg har sett dette før, og det skjer igjen. “Mye dialog” og utallige møter mellom reinbeitedistriktene og store selskap, men det betyr ikke at dette er noe som bør fremstilles som metrikk av noe positivt.

Så kan man jo også stille spørsmålet om hvorfor er ikke Kautokeino kommune blitt spurt om å være en av de kommunale arbeidsgruppene? Reindrift er den største næringen i Kautokeino kommune og berører omtrent halvparten av kommunes befolkning, og mange av reinbeitedistriktene i Kautokeino ferdes akkurat i disse fire kommunene med reinen sin.

Poenget mitt her er at det er ikke de BERØRTE (reinbeitedistriktene) som sitter og avgjør om vindkraft bør gjennomføres eller ikke. I bunn og grunn skulle det vært dem som i utgangspunktet avgjør om dette er mulig eller ikke.

Reindrift og vindkraft kan ikke sameksistere. Det er ikke mulig. Uansett hvor stor energikrisen er i Norge, så er det ikke mulig at reindrift og vindkraft kan eksistere. Dette ser vi på reinbeitedistriktene i Fosen halvøya, Øyfjellet og Kvaløya hvor alle er berørte av vindkraft. Distriktene er Sør-Fosen sijte, Nord-Fosen siida, Njillen-Njaarke og Sállir Kvaløya-sør. De har både sagt og kommet med INNSPILL at vindkraft og reindrift er ikke mulig å sameksistere, til disse møtene de har blitt INVITERTE på.

Jeg deltok tidligere i år på samisk ungdomshelse konferanse. Et av temaene vi snakket om der var “grønn kolonialisme” som er det motstridende begrepet til “grønt skifte” som blir portrettert som noe positivt i dag.

Vi ble spurt spørsmålet “hvordan skal man forebygge negativ påvirkning på samiske ungdommers mentale helse som forekommer av grønn kolonialisme?”.

Jeg husker at vi alle svarte i enighet at om det er noe som kan forebygge dette så er det at grønn kolonialisme må stanses.

Om dere ikke er bekjente med begrepet “grønn kolonialisme” så omhandler det at samisk kultur og næringsutøvelse blir nektet eller hindret på grunn av arealinngrep, som liksom skal være det storsamfunnet kaller for grønt skifte.

Så må vi heller ikke glemme at “grønt skifte” blir brukt for å forsvare pågående menneskerettighetsbrudd i Norge, i dag, fordi de vindturbinene som står på Fovsen halvøya står der på ugyldig grunnlag, konsesjonen er ulovlig. Det er i strid med artikkel 27 i FNs menneskerettighetserklæring, som sier nettopp at minoriteter har retten til å utøve sin egen kultur. Høyesterett stemte enstemmig i storkammer at konsesjonen er ugyldig og vindturbinene står der ulovlig.

På vegne av NSR Nuorat, på vegne av meg selv som en ung same så vil jeg stille dere alle som er her, disse spørsmålene:

Er det dette vi i Nord-Norge også vil holde på med? Starte med et menneskerettighetsbrudd? Er det dette Troms Kraft vil stå for? Å nekte samers kultur- og næringutøvelse på disse områdene? Hvor mye mer kan tilsa at vindkraft og reindrift kan ikke sameksistere enn det?

Da vi fikk det spørsmålet på samisk ungdomshelse konferansen, så var vi en del som tolket det spørsmålet angående at det å forebygge grønn kolonialisme at det er for urealistisk å få til. At det heller ses på noe mer realistisk å endre på de negative virkningene av det, enn å stoppe det. Men igjen dette ble også altfor urealistisk.

Fordi det å miste sitt livsgrunnlag, tradisjonell kunnskap, språk, vann og land - det er det ingen forebygging, erstatningsbeløp, penger som kan redde. Dette handler om vår eksistens som et folk, det handler ikke bare om eksistensen for reindrifta. Uten naturen og reindrifta, så finnes ikke vi samer heller.

Og det er heller ingen innspill, dialog, møte, konferanse, eller til og med en Høyesterettsdom, som kan føre til at reindrifta tas særlig hensyn til når det gjelder vindkraftutbygging eller gruvedrift. Det går ikke an å ta hensyn til det med mindre det hensynet er å la våres områder være i fred!

Ollu giitu, tusen takk.